

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 17. januarja 2019*

„Predhodno odločanje – Davek na dodano vrednost (DDV) – Varstvo finančnih interesov Evropske unije – Člen 325(1) PDEU – Konvencija o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti – Kazenski postopek v zvezi s kaznivimi dejanji na področju DDV – Načelo učinkovitosti – Pridobivanje dokazov – Prisluškovanja telefonskim pogovorom – Odobritev nepristojnega sodišča – Upoštevanje teh prisluškovanj kot dokazov – Nacionalna ureditev – Prepoved“

V zadevi C-310/16,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Spetsializiran nakazaten sad (specializirano kazensko sodišče, Bolgarija) z odločbo z dne 25. maja 2016, ki je na Sodišče prispela 31. maja 2016, v kazenskem postopku zoper

Petra Dziveva,

Galino Angelovo,

Georgija Dimova,

Milka Velkova,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi T. von Danwitz (poročevalec), predsednik sedmega senata v funkciji predsednika četrtega senata, K. Jürimäe, sodnica, C. Lycourgos, E. Juhász in C. Vajda, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Bobek,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za poljsko vlado B. Majczyna, agent,
- za Evropsko komisijo R. Troosters, J. Baquero Cruz in P. Mihaylova, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 25. julija 2018

izreka naslednjo

* Jezik postopka: bolgarščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 325(1) PDEU, člena 1(1)(b) in člena 2(1) Konvencije, pripravljene na podlagi člena K.3 Pogodbe o Evropski uniji, o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti, podpisane 26. julija 1995 v Luxembourggu (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 8, str. 57, v nadaljevanju: Konvencija ZFI) ter člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru kazenskega postopka, uvedenega zoper Petra Dživeva, Galino Angelovo, Georgija Dimova in Milka Velkova, obdolžene kaznivih dejanj na področju davka na dodano vrednost (DDV).

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Člen 325 PDEU določa:

„1. Unija in države članice preprečujejo goljufije in vsa druga nezakonita dejanja, ki škodijo finančnim interesom Unije, z ukrepi, sprejetimi v skladu s tem členom, ki delujejo svarilno in so takšni, da v državah članicah, ter v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije, omogočajo učinkovito zaščito.

2. Države članice sprejmejo za preprečevanje goljufij, ki škodijo finančnim interesom Unije, enake ukrepe, kakršne sprejmejo za preprečevanje goljufij, ki škodijo njihovim lastnim finančnim interesom.

[...]

Konvencija ZFI

- 4 Člen 1 Konvencije ZFI določa:

„1. Goljufije, ki škodijo finančnim interesom Evropskih skupnosti, so po tej konvenciji:

[...]

(b) glede prihodkov, vsako namerno dejanje ali opustitev v zvezi z:

- uporabo ali predložitvijo lažnih, nepravilnih ali nepopolnih izjav ali dokumentov, katere posledica je nezakonito zmanjšanje sredstev splošnega proračuna Evropskih skupnosti ali proračunov, ki jih upravljajo Evropske skupnosti ali se upravljajo v njihovem imenu,
- nerazkritjem podatkov, ki pomeni kršitev določenih obveznosti z enako posledico,
- neustrezno uporabo zakonito pridobljenih koristi z enako posledico.

2. Vsaka država članica v skladu s členom 2(2) sprejme potrebne in ustrezne ukrepe za prenos odstavka 1 v svojo notranjo kazensko zakonodajo tako, da v tej konvenciji navedeno ravnanje pomeni kaznivo dejanje.

[...]

5 Člen 2(1) Konvencije ZFI določa:

„Vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da se ravnanje iz člena 1 in udeležba pri ravnanju iz člena 1(1), napeljevanje k njemu ali poskus takega ravnanja kaznujejo z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi kazenskimi sankcijami, ki vsaj pri velikih goljufijah vključujejo tudi kazen odvzema prostosti, ki lahko vodi v izročitev; za veliko goljufijo se šteje goljufija, ki zajema najmanjši znesek, ki ga določi posamezna država članica. Najmanjši znesek ne sme presegati 50.000 [EUR].“

Sklep 2007/436/ES

6 Sklep Sveta 2007/436/ES, Euratom z dne 7. junija 2007 o sistemu virov lastnih sredstev Evropskih skupnosti (UL 2007, L 163, str. 17), v členu 2(1) določa:

„Lastna sredstva v splošnem proračunu Evropske unije sestavljajo prihodki iz naslednjih virov:

[...]

(b) [...] iz uporabe enotne stopnje, veljavne za vse države članice[,] in [od] usklajene [harmonizirane] osnove za odmero DDV, določene v skladu s predpisi Skupnosti. [...]“

Bolgarsko pravo

Ustava Republike Bolgarije

7 Člen 32(2) ustave Republike Bolgarije določa, da je razen v zakonsko določenih primerih prepovedan nadzor komunikacij oseb.

8 Člen 121(4) te ustave določa, da so sodni akti obrazloženi.

NPK

9 Člen 348 Nakazatelno-protsesualen kodeks (zakon o kazenskem postopku, v nadaljevanju: NPK) določa:

„(1) Sodba ali sklep se lahko razveljavi ali spremeni v kasacijskem postopku:

[...]

2. v primeru bistvene kršitve postopka.

[...]

(3) Kršitev postopka je bistvena:

1. če je povzročila omejitev postopkovnih pravic obdolženca ali drugih strank in ni bila odpravljena;

2. če ni obrazložitve ali ni poročila o obravnavi na prvi stopnji ali pritožbeni stopnji;

3. če je obsodbo ali sklep razglasil nepristojen organ;

4. če je bila kršena tajnost posvetovanj ob razglasitvi obsodbe ali sklepa.“

ZIDNPK

- 10 1. januarja 2012 je začel veljati Zakon za izmenenie i dopalnenie na nakazatelno-protsesualnia kodeks (zakon o spremembi in dopolnitvi zakona o kazenskem postopku, v nadaljevanju: ZIDNPK) o ustanovitvi in delovanju Spetsializiran nakazatelen sad (specializirano kazensko sodišče, Bolgarija). ZIDNPK določa prenos nekaterih pooblastil s Sofijski gradski sad (okrajno sodišče za mesto Sofija, Bolgarija) na Spetsializiran nakazatelen sad (specializirano kazensko sodišče), ki ima izključno pristojnost za odločanje o zadevah v zvezi s hudodelsko združbo.
- 11 V skladu s členom 5 ZIDNPK se pristojnost za odobritev prisluškovanja telefonskim pogovorom oseb, osumljenih udeležbe v hudodelski združbi, prenese s Sofijski gradski sad (okrajno sodišče za mesto Sofija) na Spetsializiran nakazatelen sad (specializirano kazensko sodišče).
- 12 V skladu s členom 9(2) ZIDNPK predhodne postopke, ki so že bili v teku, zaključijo organi, ki so bili zanje pristojni pred tem prenosom. Ta določba je bila spremenjena 6. marca 2012, ko je bilo določeno, da je sodni nadzor nad temi postopki še naprej v pristojnosti sodišča, pristojnega pred 1. januarjem 2012.

Določbe v zvezi s posebnimi preiskovalnimi tehnikami

- 13 Postopek, ki omogoča prisluškovanje telefonskim pogovorom, je določen v členih od 1 do 3, 6 in od 12 do 18 Zakon za spetsialnite razuznavatelni sredstva (zakon o posebnih preiskovalnih tehnikah) ter v členih od 172 do 177 NPK. Po pojasnilih predložitvenega sodišča je nadzor mogoč tako v okviru predkazenskega postopka kot tudi po začetku kazenskega postopka. Tak ukrep mora predhodno odobriti pristojno sodišče na zahtevo direktorja generalnega direktorata, pristojnega za boj proti organiziranemu kriminalu, ali državnega tožilca. Sodna odločba o odobritvi prisluškovanja mora biti obrazložena ter jo mora v skladu s členom 15 zakona o posebnih preiskovalnih tehnikah in členom 174 NPK izdati predsednik ali za ta namen pooblaščen podpredsednik pristojnega sodišča.

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

- 14 P. Dzivev, G. Angelova, G. Dimov in M. Velkov so obdolženi, da so med 1. junijem 2011 in 31. marcem 2012 storili davčna kazniva dejanja prek gospodarske družbe Karoli Kepital EOOD. P. Dzivevu je zlasti očitano, da je vodil kriminalno združbo, v kateri so bili udeleženi ostali trije obdolženci, katerih namen je bil v tem primeru obogatitev, in sicer z izognitvijo plačila davka v skladu z Zakon za danak varhu dobavenata stoynost (zakon o davku na dodano vrednost) (DV št. 63 z dne 4. avgusta 2006) v različici, ki je veljala v času dejanskega stanja v postopku v glavni stvari.
- 15 Med predkazenskim postopkom je Sofijski gradski sad (okrajno sodišče za mesto Sofija) odobrilo več zahtev za dovoljenje za prisluškovanje telefonskim pogovorom štirih obdolžencev, ki jih je med novembrom 2011 in februarjem 2012 vložil direktor Glavna direktsia za borba s organiziranata prestapnost (generalni direktorat za boj proti organiziranemu kriminalu, Bolgarija). Po začetku kazenskega postopka je državni tožilec zahteval in marca 2012 od Spetsializiran nakazatelen sad (specializirano kazensko sodišče) pridobil več dovoljenj za nova prisluškovanja telefonskim pogovorom teh obdolžencev.
- 16 Predložitveno sodišče pojasnjuje, da nobeno od dovoljenj iz postopka v glavni stvari ni bilo obrazloženo in da v dovoljenjih, izdanih v obdobju med novembrom 2011 in januarjem 2012, med drugim ni bilo pravilno navedeno, ali je o njih odločal predsednik ali podpredsednik Sofijski gradski sad (okrajno sodišče za mesto Sofija). Te napake naj ne bi povzročile nezakonitosti dovoljenj iz postopka v glavni

stvari. Vendar pa naj bi dovoljenji, izdani januarja in februarja 2012, izdalo nepristojno sodišče. Dejansko bi bilo treba po tem datumu vse zahtevke za odobritev nasloviti na predsednika Spetsializiran nakazatelen sad (specializirano kazensko sodišče), in ne več na predsednika Sofijski gradski sad (okrajno sodišče za mesto Sofija). Ker zadnjenavedeni ni bil več pooblaščen za preučitev in odobritev teh zahtevkov, bi jih moral posredovati predsedniku Spetsializiran nakazatelen sad (specializirano kazensko sodišče).

- 17 Predložitevno sodišče poudarja, da naj bi bile pozneje formalno ugotovljene sistematične nepravilnosti pri izdaji dovoljenj za uporabo posebnih preiskovalnih sredstev, zlasti prisluškovanj telefonskim pogovorom, kar naj bi imelo za posledico spremembo ustreznega zakona.
- 18 Poleg tega to sodišče navaja, da vprašanje, ali se je prehodna določba iz člena 9 ZIDNPK nanašala tudi na predkazenske postopke, ki so potekali, ni bilo jasno. Ta določba naj bi privedla do obsežne in nasprotujoče si sodne prakse. V razlagalni sodbi št. 5/14 z dne 16. januarja 2014, ki jo je izdalo Varhoven kasatsionen sad (vrhovno kasacijsko sodišče, Bolgarija), naj bi se potrdilo, da izjeme od načela izključne pristojnosti sodišč na področju kazenskega prava niso mogoče. V zvezi s tem predložitevno sodišče navaja, da ima to načelo velik pomen v nacionalnem pravu, zlasti pri uporabi posebnih preiskovalnih metod, katerih del je tudi prestrezanje telekomunikacij. Vendar pa se to sodišče ob sklicevanju na sodbo Sodišča z dne 17. decembra 2015, *WebMindLicenses* (C-419/14, EU:C:2015:832, točka 91), sprašuje, ali spoznanja, ki izhajajo iz te razlagalne sodbe, veljajo tudi, kadar gre za spoštovanje prava Unije.
- 19 Predložitevno sodišče dodaja, da v primeru P. Dziveva le prisluškovanja telefonskim pogovorom, ki so se izvajala na podlagi dovoljenj, ki jih je izdalo nepristojno sodišče, jasno in nedvoumno dokazujejo kršitve, za katere je P. Dzivev obdolžen, ter omogočajo njegovo obsodbo, medtem ko so lahko drugi obdolženci obsojeni na podlagi zakonito pridobljenih dokazov.
- 20 V teh okoliščinah je Spetsializiran nakazatelen sad (specializirano kazensko sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašnji:

„1. Ali je združljivo s:

- členom 325(1) PDEU, ki določa, da države članice preprečujejo goljufije in vsa druga nezakonita dejanja, ki škodijo finančnim interesom Unije, z ukrepi, ki omogočajo učinkovito zaščito;
- členom 2(1) [Konvencije ZFI] v povezavi z [njenim] členom 1(1)(b) in s členom 2(1)(b) Sklepa 2007/436, v skladu s katerimi morajo države članice sprejeti ukrepe za učinkovito sankcioniranje davčnih goljufij v zvezi z DDV;
- členom 47, prvi in drugi odstavek, Listine, ki zagotavlja pravico do učinkovitega pravnega sredstva pri sodišču, predhodno ustanovljenem z zakonom,

če se v skladu z nacionalnim pravom ne sme uporabiti dokazov, ki so bili pridobljeni s ‚posebnimi preiskovalnimi metodami‘, in sicer nadzorom telekomunikacij oseb, zoper katere je bila pozneje vložena obtožnica zaradi goljufije na področju DDV, ker ga je odredilo sodišče, ki ni bilo pristojno, in se pri tem upoštevajo ti pogoji:

- isto sodišče, ki je bilo takrat še pristojno, je pred tem (od enega do treh mesecev pred tem) prejelo predlog za nadzor dela teh telekomunikacij in odredilo ta nadzor;

- predlog za odredbo zadevnega nadzora telekomunikacij (za podaljšanje predhodnega nadzora telekomunikacij in prisluškovanje novim telefonskim priključkom) je bil vložen pri istem sodišču, ki ni bilo več pristojno, ker je bila njegova pristojnost neposredno pred tem prenesena na drugo sodišče; prvo sodišče je, kljub temu da za to ni bilo pristojno, preizkusilo utemeljenost predloga in izdalo odredbo;
- pozneje (približno po enem mesecu) je bil ponovno vložen predlog za odredbo za prisluškovanje istim telefonskim priključkom in je sodišče, ki je bilo po novem pristojno, izdalo to odredbo;
- nobena izdana odredba dejansko ne vsebuje obrazložitve;
- zakonska določba o prenosu pristojnosti ni bila jasna, bila je podlaga za številne nasprotujoče si sodne odločbe in Varhoven kasatsionen sad (vrhovno kasacijsko sodišče) je zato zaradi nje približno dve leti po zakonskem prenosu pristojnosti in zadevnem nadzoru telekomunikacij izdalo zavezujočo odločbo o razlagi;
- sodišče, ki obravnava to zadevo, nima pravice odločati o predlogih za odreditev uporabe posebnih preiskovalnih metod (nadzor telekomunikacij), vendar lahko odloča o tem, ali je bil izveden nadzor telekomunikacij zakonit, in ugotovi, da odredba ne izpolnjuje zakonskih zahtev, zato mu ni treba presoditi dokazov, ki so bili pridobljeni na ta način; to pravico ima samo, če je izdana odredba o nadzoru telekomunikacij veljavna;
- uporaba teh dokazov (telefonski pogovori obdolžencev, katerih nadzor je odredilo sodišče, ki ni več pristojno) je temeljnega pomena za odločitev o odgovornosti, ki jo ima vodja hudodelske združbe, ustanovljene zaradi storitve davčnih kaznivih dejanj po [zakonu o davku na dodano vrednost v različici, ki je veljala v času dejanskega stanja v postopku v glavni stvari], oziroma napeljevalec h konkretnim davčnim kaznivim dejanjem, pri čemer je lahko spoznan za krivega in obsojen samo, če se lahko ti telefonski pogovori uporabijo kot dokazi; v nasprotnem primeru bi moral biti oproščen?

2. Ali sodba[, ki bo izdana v zadevi] Ognyanov (C-614/14), velja za obravnavani primer?“

Postopek pred Sodiščem

- 21 S sklepom z dne 25. julija 2016, ki je na Sodišče prispel 4. avgusta 2016, je predložitveno sodišče odločilo, da drugo vprašanje za predhodno odločanje umakne. V zvezi s tem predložitveno sodišče navaja, da je drugo vprašanje za predhodno odločanje postalo brezpredmetno po izreku sodbe Sodišča z dne 5. julija 2016, Ognyanov (C-614/14, EU:C:2016:514).
- 22 Poleg tega je bil postopek v tej zadevi s sklepom predsednika Sodišča z dne 12. maja 2017 prekinjen do izdaje sodbe v zadevi M. A. S. in M. B. (sodba z dne 5. decembra 2017, C-42/17, EU:C:2017:936). Postopek pred Sodiščem se je nadaljeval 12. decembra 2017.

Vprašanje za predhodno odločanje

- 23 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 325(1) PDEU ter člen 1(1)(b) in člen 2(1) Konvencije ZFI v povezavi z Listino razlagati tako, da glede na načelo učinkovitosti kazenskega pregona glede kaznivih dejanj, povezanih z DDV, nasprotujejo temu, da nacionalno sodišče uporabi nacionalno določbo, ki določa, da morajo biti iz kazenskega postopka izključeni dokazi, kot so prisluškovanja telefonskim pogovorom, za katera je potrebno predhodno sodno dovoljenje, če je to dovoljenje izdalo nepristojno sodišče, čeprav bi se zgolj s temi dokazi lahko dokazala storitev zadevnih kaznivih dejanj.

- 24 Za odgovor na to vprašanje je treba poudariti, da v sedanjem stanju svojega razvoja pravo Unije ne določa pravil, ki bi veljala za okoliščine obravnavane zadeve, glede načinov pridobivanja dokazov in njihove uporabe v okviru kazenskih postopkov v zvezi z DDV. Zato to področje načeloma spada v pristojnost držav članic (glej v tem smislu sodbi z dne 17. decembra 2015, *WebMindLicenses*, C-419/14, EU:C:2015:832, točka 65, in z dne 2. maja 2018, *Scialdone*, C-574/15, EU:C:2018:295, točka 25).
- 25 Vendar pa člen 325(1) PDEU državam članicam nalaga, da preprečujejo goljufije in vsa druga nezakonita dejanja, ki škodijo finančnim interesom Unije, z ukrepi, ki so učinkoviti in odvračilni (sodba z dne 5. junija 2018, *Kolev in drugi*, C-612/15, EU:C:2018:392, točka 50 in navedena sodna praksa).
- 26 Ker lastna sredstva Unije v skladu s členom 2(b) Sklepa 2007/436 med drugim zajemajo prihodke iz uporabe enotne stopnje od harmonizirane osnove za odmero DDV, ki je določena v skladu s pravili prava Unije, obstaja neposredna zveza med pobiranjem prihodkov od DDV ob spoštovanju prava Unije, ki se uporabi, in dajanjem na razpolago ustreznih sredstev iz naslova DDV iz proračuna Unije, saj lahko vsaka vrzel pri pobiranju prvih povzroči zmanjšanje drugih (sodbi z dne 5. decembra 2017, *M. A. S. in M. B.*, C-42/17, EU:C:2017:936, točka 31, ter z dne 5. junija 2018, *Kolev in drugi*, C-612/15, EU:C:2018:392, točka 51).
- 27 Države članice imajo za zagotavljanje pobiranja navedenih prihodkov v celoti in s tem za zagotavljanje varstva finančnih interesov Unije svobodo pri izbiri sankcij, ki se uporabijo in ki lahko zajemajo upravne sankcije, kazenske sankcije ali kombinacijo obojih. Kazenske sankcije pa so lahko nujne za učinkovito in odvračilno preprečevanje nekaterih primerov velikih zatajitev na področju DDV, kot se to zahteva s členom 2(1) Konvencije ZFI v povezavi s členom 1(1) te konvencije (glej v tem smislu sodbe z dne 20. marca 2018, *Menci*, C-524/15, EU:C:2018:197, točka 20; z dne 2. maja 2018, *Scialdone*, C-574/15, EU:C:2018:295, točka 36, ter z dne 5. junija 2018, *Kolev in drugi*, C-612/15, EU:C:2018:392, točka 54).
- 28 Glede tega morajo države članice, čeprav jim je pridržana izbira sankcij, predvsem zagotoviti, da bodo kršitve prava Unije, vključno s harmoniziranimi pravili, ki izhajajo iz Direktive Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL 2006, L 347, str. 1), kaznovane pod vsebinskimi in postopkovnimi pogoji, ki so podobni tistim, ki se uporabljajo za kršitve nacionalnega prava, ki so podobne narave ali teže, pri čemer morajo biti sankcije v vsakem primeru učinkovite, sorazmerne in odvračilne (glej v tem smislu sodbo z dne 2. maja 2018, *Scialdone*, C-574/15, EU:C:2018:295, točka 28).
- 29 Države članice morajo zagotoviti tudi, da pravila kazenskega postopka, določena z nacionalnim pravom, omogočajo učinkovito kaznovanje kaznivih dejanj, povezanih s takimi ravnanji (glej v tem smislu sodbi z dne 17. decembra 2015, *WebMindLicenses*, C-419/14, EU:C:2015:832, točka 65, ter z dne 5. junija 2018, *Kolev in drugi*, C-612/15, EU:C:2018:392, točka 55).
- 30 Iz tega sledi, da sankcije ter upravni in/ali kazenski postopki v zvezi s temi sankcijami, ki jih države članice uvedejo zaradi preprečevanja kršitev harmoniziranih pravil na področju DDV, sicer spadajo pod njihovo postopkovno in institucionalno avtonomijo, vendar je ta avtonomija – poleg tega, da je omejena z načelom sorazmernosti in načelom enakovrednosti, katerih uporaba v obravnavanem primeru ni sporna – omejena z načelom učinkovitosti, ki nalaga, da so navedene sankcije učinkovite in odvračilne (glej v tem smislu sodbo z dne 2. maja 2018, *Scialdone*, C-574/15, EU:C:2018:295, točka 29).
- 31 V tem okviru mora v prvi vrsti nacionalni zakonodajalec sprejeti potrebne ukrepe. Tako mora po potrebi spremeniti svojo ureditev ter zagotoviti, da postopkovna ureditev, ki se uporablja za pregon kaznivih dejanj, ki škodijo finančnim interesom Unije, ni taka, da iz razlogov, ki izhajajo iz te ureditve,

pomeni sistemsko tveganje nekaznovanosti dejstev, ki pomenijo tako kaznivo dejanje, in zagotoviti varstvo temeljnih pravic obdolženih oseb (sodba z dne 5. junija 2018, Kolev in drugi, C-612/15, EU:C:2018:392, točka 65).

- 32 Kar zadeva nacionalna sodišča, je Sodišče presodilo, da morajo ta dati obveznostim, ki izhajajo iz člena 325(1) PDEU, polni učinek in ne smejo uporabiti nacionalnih določb, ki v okviru postopka, ki se nanaša na huda kazniva dejanja na področju DDV, preprečujejo uporabo učinkovitih in odvračilnih sankcij za boj zoper goljufije, ki škodijo finančnim interesom Unije (sodba z dne 5. decembra 2017, M. A. S. in M. B., C-42/17, EU:C:2017:936, točka 39).
- 33 Vendar pa obveznost zagotovitve učinkovitega pobiranja sredstev Unije nacionalnih sodišč ne odvezuje od potrebnega spoštovanja temeljnih pravic, zagotovljenih z Listino, in splošnih načel prava Unije, saj kazenski postopki za kazniva dejanja v zvezi z DDV pomenijo izvajanje prava Unije v smislu člena 51(1) Listine. Na področju kazenskega prava je treba te pravice in ta temeljna načela spoštovati ne samo v kazenskih postopkih ampak tudi v fazi predkazenskega postopka, od trenutka, ko je zadevna oseba obdolžena (glej v tem smislu sodbe z dne 5. decembra 2017, M. A. S. in M. B., C-42/17, EU:C:2017:936, točka 52; z dne 5. junija 2018, Kolev in drugi, C-612/15, EU:C:2018:392, točki 68 in 71, ter z dne 20. marca 2018, Di Puma in Zecca, C-596/16 in C-597/16, EU:C:2018:192, točka 31 in navedena sodna praksa).
- 34 Obveznost zagotovitve učinkovitega pobiranja sredstev Unije tako teh sodišč ne odvezuje od potrebnega spoštovanja načela zakonitosti in pravne države, ki je ena od primarnih vrednot, na katerih temelji Unija, kot je razvidno iz člena 2 PEU.
- 35 V zvezi s tem namreč iz zahtev načela zakonitosti in pravne države izhaja, da pristojnosti za sankcioniranje načeloma ni mogoče izvajati zunaj zakonitih meja, v katerih lahko organ po pravu lastne države članice ukrepa (glej po analogiji sodbo z dne 1. oktobra 2015, Weltimmo, C-230/14, EU:C:2015:639, točka 56).
- 36 Poleg tega prisluškovanja telefonskim pogovorom pomenijo poseganje v pravico do zasebnega življenja, določeno v členu 7 Listine. Tako poseganje je v skladu s členom 52(1) Listine dopustno le, če je predpisano z zakonom ter če je ob spoštovanju bistvene vsebine navedene pravice in načela sorazmernosti potrebno in dejansko ustreza ciljem splošnega interesa, ki jih priznava Unija (glej v tem smislu sodbo z dne 17. decembra 2015, WebMindLicenses, C-419/14, EU:C:2015:832, točki 71 in 73).
- 37 V zvezi s tem ni sporno, da je prisluškovanja telefonskim pogovorom iz postopka v glavni stvari odobrilo sodišče, ki ni imelo za to potrebne pristojnosti. Za ta prisluškovanja telefonskim pogovorom je torej treba šteti, da niso predpisana z zakonom v smislu člena 52(1) Listine.
- 38 Zato je treba poudariti, da zadevno pravilo v postopku v glavni stvari odraža zahteve iz točk od 35 do 37 te sodbe, v delu, v katerem ta nalaga nacionalnemu sodišču, da iz kazenskega postopka umakne dokaze, kot so prisluškovanja telefonskim pogovorom, glede katerih se zahteva predhodno sodno dovoljenje, če je to dovoljenje izdalo nepristojno sodišče.
- 39 Iz tega sledi, da pravo Unije nacionalnemu sodišču ne more naložiti neuporabe takega postopkovnega pravila, tudi če bi uporaba nezakonito pridobljenih dokazov lahko povečala učinkovitost kazenskega pregona, ki bi v določenih primerih nacionalnim organom omogočila sankcioniranje nespoštovanja prava Unije (glej po analogiji glede notranjih postopkovnih pravil, po katerih sodna odločba postane pravnomočna, sodbo z dne 24. oktobra 2018, XC in drugi, C-234/17, EU:C:2018:853, točka 53 in navedena sodna praksa).
- 40 V zvezi s tem ni upoštevno dejstvo, ki ga navaja predložitveno sodišče, da je storjena nezakonitost posledica nenatančnosti prehodne določbe o pristojnosti iz postopka v glavni stvari. Zahteva, da je treba vse omejitve uresničevanja pravice iz člena 7 Listine določiti z zakonom, namreč pomeni, da

mora biti pravna podlaga, ki dopušča navedeno omejitev, dovolj jasna in natančna (glej v tem smislu sodbo z dne 17. decembra 2015, *WebMindLicenses*, C-419/14, EU:C:2015:832, točka 81). Prav tako ni pomembna okoliščina, da se v primeru enega od štirih obdolžencev v postopku v glavni stvari le s prisluškovanji telefonskim pogovorom, ki so se izvajala na podlagi odobritve nepristojnega organa, lahko dokaže njegova krivda in utemelji njegova obsodba.

- 41 Glede na zgornje preudarke je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 325(1) PDEU ter člen 1(1)(b) in člen 2(1) Konvencije ZFI v povezavi z Listino razlagati tako, da glede na načelo učinkovitosti kazenskega pregona glede kaznivih dejanj, povezanih z DDV, ne nasprotujejo temu, da nacionalno sodišče uporabi nacionalno določbo, ki določa, da morajo biti iz kazenskega postopka izključeni dokazi, kot so prisluškovanja telefonskim pogovorom, za katera je potrebno predhodno sodno dovoljenje, če je to dovoljenje izdalo nepristojno sodišče, čeprav bi se zgolj s temi dokazi lahko dokazala storitev zadevnih kaznivih dejanj.

Stroški

- 42 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

Člen 325(1) PDEU ter člen 1(1)(b) in člen 2(1) Konvencije, pripravljene na podlagi člena K.3 Pogodbe o Evropski uniji, o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti, podpisane 26. julija 1995 v Luxembourg, v povezavi z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah je treba razlagati tako, da glede na načelo učinkovitosti kazenskega pregona glede kaznivih dejanj, povezanih z davkom na dodano vrednost (DDV), ne nasprotujejo temu, da nacionalno sodišče uporabi nacionalno določbo, ki določa, da morajo biti iz kazenskega postopka izključeni dokazi, kot so prisluškovanja telefonskim pogovorom, za katera je potrebno predhodno sodno dovoljenje, če je to dovoljenje izdalo nepristojno sodišče, čeprav bi se zgolj s temi dokazi lahko dokazala storitev zadevnih kaznivih dejanj.

Podpisi